

INSTRUCCIONS PER A LA COL·LOCACIÓ DE LES CAIXES NIU PER A AUS INSECTÍVORES.

Per poder incrementar la taxa d'ocupació de les caixes niu per a aus és necessari tenir en compte una sèrie d'instruccions i paràmetres:

a) El material més adequat per a la construcció caixes niu per la seva relació qualitat-preu és la fusta. Es pot utilitzar fusta massissa de pi tractada o contraxapat marí (amb capa fenòlica). Per a la majoria de caixes niu es recomana una gruixa d'1,5 ò 2 cm. Especialment per a les caixes que ja duen un temps penjades, és necessari donar una capa d'oli de lli sense secant per la part exterior.

b) Assegurar-se que la caixa compta amb forats a la base que deixin evacuar l'aigua en cas de filtracions, i que es pugui netejar amb facilitat l'interior de la caixa.

c) Es recomana la col·locació de les caixes niu durant la tardor-hivern (octubre-febrer). Es poden deixar penjades tot l'any ja que també serveixen de refugi hivernal per algunes espècies d'aus.

d) Sempre que el model de caixa niu ho permeti, és recomanable penjar-les amb ganxo, a una alçada d'entre 2,5-4 metres a branques laterals dels arbres. D'aquesta manera es dificulta l'accés per part de depredadors (rates, marts, genetes, mostels). Existeixen alguns elements antidepredadors que es poden afegir a les caixes niu. Els més pràctics per caixes mitjanes són: teulades ampliades, cons de plàstic a sobre la caixa, xapes de ferro galvanitzat al forat d'entrada. Les caixes niu més grosses (dirigides a mussol, puput, xoriguer) és necessari fixar-les a l'arbre, a paret o a un pal degut al seu major pes.

Convé assegurar-se que davant l'entrada no queden branques que podrien facilitar l'accés de depredadors. Penjar-les a zones que no es trobin exposades completament al sol. En zones costaneres o ventoses orientar l'entrada oposada a la direcció del vent dominant.

e) La densitat de caixes niu col·locades depèn de l'espècie objectiu: per a caixes niu per a petites aus insectívores entre 5-10 caixes per Ha. Si es col·loquen al llarg de recorreguts lineals entre 40-100 m de distància entre caixes. Tenir en compte que aquesta densitat de col·locació de caixes dependrà també de la densitat de substrats (arbres) disponibles on penjar-les.

f) Existeixen diferents models de caixes niu segons l'espècie objectiu a la qual vagi dirigida (Veure guia de fauna auxiliar). S'ha de tenir en compte que s'hagi detectat la presència d'aquestes espècies en la zona elegida.

g) El manteniment bàsic de la caixa niu es realitzarà anualment entre setembre i febrer. Consistirà en netejar la caixa niu de restes de nidificacions anteriors i d'ocupants no desitjats com rosegadors, insectes, dragons, etc., donar oli de lli en cas necessari, reparar desperfectes del pas del temps sobre les caixes, o si escau, canviar-les per caixes noves. Així i tot, és important fer una revisió dins el febrer

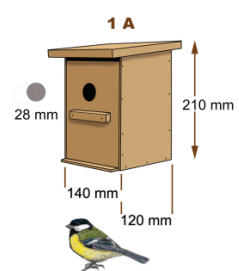
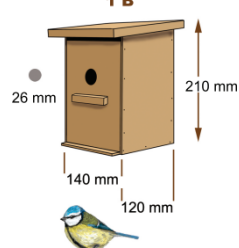
per assegurar-se que es troben en bon estat i buides per rebre els ocupants a les que van destinades. Si es volen recollir dades concretes durant el període reproductiu, la revisió de les caixes niu ha de ser realitzada per una persona amb experiència en maneig i estudi de caixes niu per a aus.

h) Seleccionar adequadament el model, la mida de la caixa i del forat permetrà ser més selectiu en les espècies ocupants. Existeix molta bibliografia sobre les mides adequades per a cada espècie. Així i tot, algunes aus poden ocupar diversos models de caixes.

A continuació es presenta una taula resum simplificant els tipus de caixa més adequats per les espècies presents a Balears. Tenir en compte que en alguns casos s'ha detectat l'entrada de gorrió teulader i rata cellarda a les caixes amb forat de 28mm (obs. pers).

La numeració del model és de creació pròpia per a l'elaboració d'aquest document informatiu.

Models de caixes proposats:

Mode l	Espècie	Mides generals caixa (mm) (alt x ample x fons)	Mida forat (mm)	Imatge
1A	<i>Parus major</i> *	210x140x120	28	
1B	<i>Cyanistes caeruleus ssp balearicus</i> *	210x140x120	26	

1C	<i>Passer domesticus</i> <i>Jynx torquilla</i>	210x140x120	32	
1D	<i>Troglodytes troglodytes</i>	210x140x120	32 i caixa de frontal obert 140mm d'alt	
2	<i>Muscicapa tyrrhenica ssp balearica</i>	210x140x120	Caixa de frontal obert: llistó fixo de 50-60 mm d'alt	
3	<i>Upupa epops</i> <i>Otus scops</i>	350x230x200	65	
4	<i>Falco tinnunculus</i>	300x300x450	Caixa de frontal obert: llistó fixo de 125 mm d'alt	

*Aquestes espècies utilitzen també caixes de forat d'entrada de diàmetre major

Presència de les espècies d'aus anteriors a les Illes Balears

Espècie	Nom comú	Present com a reproductor per Illes
<i>Parus major</i>	Ferrerico	Mallorca, excepte Sa Dragonera i Cabrera, Menorca, Eivissa.
<i>Cyanistes caeruleus</i> ssp <i>balearicus</i>	Ferrerico blau	Mallorca, dins l'àmbit del P.N. Serra de Tramuntana
<i>Jynx torquilla</i>	Formiguer	Mallorca, excepte Sa Dragonera i Cabrera. Eivissa, Formentera.
<i>Troglodytes troglodytes</i>	Passaforadí	Mallorca, excepte Sa Dragonera i Cabrera. Eivissa i Formentera
<i>Muscicapa tyrrenica</i> ssp <i>balearica</i>	Papamosques	Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera.
<i>Upupa epops</i>	Puput	Mallorca, excepte Sa Dragonera. Menorca, Eivissa, Formentera.
<i>Passer domesticus</i>	Gorrió teulader	Mallorca, Menorca, Eivissa, Formentera.
<i>Otus scops</i>	Mussolet	Mallorca, excepte Sa Dragonera i Cabrera. Menorca, Eivissa, Formentera.
<i>Falco tinnunculus</i>	Xoriguer	Mallorca ² , Menorca, Eivissa, Formentera.

Bibliografia:

- Barbaro, L. ;Battisti, A. *Birds as predators of the pine processionary moth* (Lepidoptera: Notodontidae). *Biological Control*, 2011, n.56, pàg. 107-114.
- Baucells, J. et al. *Guía de las cajas nido y comederos para aves y otros vertebrados*. Lynx Edicions, 2003.
- Cromarck, D. *Nestboxes: your complete guide*. British Trust of Ornithology, 2018.
- Fiol, C. Noves dades sobre la reproducció i ocupació de caixes niu del papamosques gris *Muscicapa tyrrenica* ssp *balearica* a Mallorca. *Anuari Ornitològic de les Illes Balears*, 2022, vol. 36.
- Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. *Atles dels ocells nidificants de Mallorca i Cabrera*. Palma: GOB, 2011.
- Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa. *Anuari Ornitològic de les Illes Balears*. Palma: GOB, 2022, vol. 37.

López Sebastián, E. Estudio de la dinámica poblacional del lepidóptero *Thaumetopoea pityocampa* (Denis & Schiffermüller, 1175) (Notodontidae) en la provincia de Valencia (España). Tesis doctoral. 2014.

Rebassa, M. et al. Aus de Mallorca. On i quan observar-les. BM21 Medi Ambient SL, 2017.

Serapio, J. Les Aus de Formentera. Consell Insular de Formentera. Gener 2023.

Societat Ornitològica de Menorca i Institut Català d'Ornitologia. Atlas dels ocells nidificants al Parc Natural de s'Albufera des Grau 2008-2010. Direcció General de Biodiversitat. Conselleria de Medi Ambient.